

UNUTMADAN ÖNCE...
DUYUP GÖRDÜKLERİM
Fethi Turan

UNUTMADAN ÖNCE... DUYUP GÖRDÜKLERİM

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Esra Nur Yıldırım
Sayfa Tasarım: İrem Akyol
Kapak Tasarım: Nuri Çam

Kitappad
com

Kitaplobi
com

Kitapşeyleri
com

1. Basım, İstanbul, Şubat 2026
ISBN: 978-625-8579-46-8
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo...) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

Fethi Turan

Yazar Hakkında

Fethi Turan Malazgirt'te doğdu. Muş'ta başladığı ilköğretim hayatına Hasköy ve Malazgirt'te devam etti. Malazgirt Alparslan Lisesi'nde başladığı lise eğitimini ise Safranbolu Lisesi mezunu olarak tamamladı.

1979 yılında Van Eğitim Enstitüsünü bitirip ilköğretim öğretmeni olarak göreve başladı. Kırşehir, Kastamonu ve Ordu illerinde sınıf öğretmenliği yaptı. 1991 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Teftişi bölümünden mezun oldu. 1991-1996 yılları arasında Almanya'da Karlsruhe Başkonsolosluğu bünyesinde Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmeni olarak görev yaptı.

1997 yılında İlköğretim Müfettişliği görevine başladı. Van, Konya ve Ankara'daki müfettişlik görevi süresince Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsünde Kamu Yönetimi alanında yüksek lisans; Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği alanında doktora eğitimini tamamladı. 2015 yılında Maarif Müfettişi olarak emekli olan yazar, hâlen KKTC Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Temel Eğitim Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yazar evli ve üç çocuk babasıdır. İnönü Vakfı ve Çankaya Belediyesinin organize ettiği, Lozan Barış Anlaşması'nın 90. Yıl Etkinlikleri kapsamındaki öykü yarışmasında "Birselle Abla" adlı çalışması ile 11-14 yaş grubunda birinci olmuştur. Yazarın akademik ve çocuk edebiyatı alanında çalışmaları devam etmektedir.

e-mail: fethituran49@hotmail.com

ÖN SÖZ

Artık geçmişe ait yüzler bulanık, sesler cılız ve duygular törpülenmiş... Hayatın bu gerçeği “Hafıza-i beşer nisyan ile maluldür.” özdeyişinin anlamı içinde kendine yer buluyor.

Her gün kenarından kıyısından geçip gittiğimiz kaç hayat var? Kaç öykü bir yerlerde saklı kalıyor ve bunlar yazılmadan unutulup gidiyor? Oysa bazı yaşanmışlıklar unutulmamalı, bazı hayatlar sessizce kaybolmamalı ve duygular canlı kalmalı. Bu da ancak yazı ile mümkün.

Elinizdeki kitap unutulmamak adına yazıldı. Kurgu ve gerçeği harmanlayarak, duyup, gördüklerim ve hissettiğim öyküleri mümkün olduğunca bir şey katmadan, olduğu gibi sizlere sunmaya çalıştım.

Okurken belki kendinizi, bir yakınınızı veya yıllardır görmezden geldiğiniz bir hatırayı bulup yaşayacaksınız. Çünkü hayat, en güçlü mesajlarını beklenmedik zamanlarda karşınıza çıkarmaya çalışır.

Anlatılan öykülerin kimi kısa bir süre hayatıma dokundu, kimi daha uzun süre iz bıraktı. Ama hayatımda hepsinin ayrı bir yeri ve değeri var. Dolayısıyla bu kitap bir hatırlama, bir tanıklık ve belki de en çok; insan olmaya yakışır sessiz bir kayıttır.

Okurlarım ile paylaşmak istediğim kitabımı, öykülerin birçoğunu gerçekten kendisinden zevkle, merakla dinlediğim, üzerimde sonsuz emekleri olan sevgili anneme ve rahmetli babama ithaf ediyorum...

Fethi TURAN
05.03.2026 /Konya

BİRSEL ABLA¹

Okullar yeni açılmış ve ben dördüncü sınıfa başlamıştım. Öğretmenim, annem, babam ve çevremdekiler “Artık çocuk değilsin büyüdün.” diyorlardı. Birçok arkadaşımın büyüdüğünün ben de farkındaydım. Özellikle de kızların boyu ve kilosu artmıştı. Ali de geçen yıl giydiği elbiselerine sığmaz olmuştu. Ama ben geçen yılki Arif’tim. Öğretmenimin ve evdekilerin “Büyüdün!” demesini anlamaya çalışıyordum.

Evde beni en iyi anlayan Büşra ablamdı, bu yıl üniversiteyi kazanınca ona da bir hâl olmuştu. Matematik öğretmeni olacakmış...

Ben ne kadar tedirgin isem o da o kadar rahattı. Arkadaşlarını eve getiriyor, salona geçip uzun uzun sohbet ediyordu. Annem bu durumdan pek memnun olmasa da babamın ablama talimatı vardı: “Bir başka ilde okumak zordur, dışarıdan gelen arkadaşların ile ilgilen, onları eve getir ve ikramda da kusur etme!”

Ödevlerimi ablamın yardımıyla yapıyordum. Bu hafta öğretmenimiz özgün bir öykü dinlenmesini ve sınıfta anlatılmasını istemişti. Ablamın eve gelmesini bekliyordum. Ablam, Birselle ve Selma ablalar ile birlikte geldi. Gün boyu beraber değillermiş gibi eve de konuşarak girdiler. Kısa bir selamlaşma-

¹ Yazar, bu öyküsüyle 2013 yılında İnönü Vakfı ve Çankaya Belediyesi’nin organize ettiği, Lozan Barış Anlaşması’nın 90. Yıl Etkinlikleri kapsamındaki öykü yarışmasında, 11-14 yaş grubunda birinci olmuştur.

dan sonra kendilerine “Hoş geldiniz.” deme fırsatı vermeden salona geçip sohbe devam ettiler ...

Bir fırsatını bulup yanlarına girdim ve ödevimden bahsettim. Ablam gayet ciddi bir şekilde “Arıfciğim, biliyorsun ben matematikçiyim, edebiyatım iyi değil. Öykü falan anlatamam, babama sor!” dedi. Arkadaşlarına da yeni bir sohbet konusu bulmuş gibi benden ve ödevlerimden bahsetti.

Arkadaşları, “Keşke biz de kardeşimizin yanında olsaydık da ödevlerine yardımcı olsaydık.” dediler. Ablam “İyi o zaman, ben Arif’i size veriyorum, ödevini de siz yapın.” dedi. Birsela beni hemen yanına aldı. “Neymiş ödevin? Bir de bana anlat, benim edebiyatım kuvvetlidir.” diye sorunca ödevimi anlattım. Birsela abla “Çaylarımızı içelim, sana kimsenin duymadığı güzel bir öykü anlatırım.” derken annem de salona geldi. O da ablama “Aç değil misiniz? Yemek vardı, yesediniz.” dedi. Annemi duyan olmadı sanki...

Çaylar içildi, annemin sormadan getirdiği pastalar yenildi...

Birsela abla, öyküsünü anlatmak istediğini söyleyince hemen karşısındaki koltuğa geçtim. Birsela abla başladı anlatmaya:

“Geniş ve verimli toprakları olan bir ülkede tavşanlar, sincaplar, gelincik ve fareler daha pek çok canlı türü ile bir arada, güven içerisinde komşu komşu yaşıyorlarmış. Hepsinin ayrı işi, yuvası varmış. Her yuvada ocak yanar, duman tüter, kazan kaynarmış. Komşular uyanır uyanmaz yuvalarından çıkar, birbirlerine ‘Günaydın’ diyerek işlerine güçlerine koyulurlarmış. Fırsat buldukça kuşların söylediği şarkılar eşliğinde dans eder, kendilerine bu imkânı veren Tanrı’ya ve sultanlarına teşekkür ederlermiş.

Yavrular hep birlikte oyun oynar, şarkı söyler, birlikte yaşamın kolaylık ve zorluklarını öğrenerek hayata hazırlanırlar-

mış. Aileler kış için hazırlık yapar, biriktirdikleri tahıl, kestane ve havuçları iştahla yer, birbirlerine ilginç öyküler anlatırlarmış. Bir tehlike olursa hep birlikte kendilerini savunur, çözemedikleri bir problemleri olursa kaplumbağaya danışır, ondan yardım alırlarmış.

Gel zaman git zaman bizimkilerin yaşadığı bölgeye yabancı oldukları canlılar gelmeye başlamış!

Önce yılan görünmüş... Bir gece gizlice fareleri ziyaret eden yılan, sırtında taşıdığı bir torba buğdayı farelere hediye etmiş. Onlarla dost olmak istediğini, farelerin ne kadar akıllı, çalışkan olduğunu; kesici dişlerinden kurtların, aslanların bile çekindiğini söylemiş. Ayrılmadan önce kısık bir sesle, kimseye söylememelerini tembih ederek sultanın hasta olduğunu, bu bölgede yeni bir kralın hükümran olacağını, eğer yeni kral adayının planları gerçekleşirse bölgenin idaresinin farelere bırakılacağını söylemiş... Fareler buna pek de inanmamışlar ancak övgülerden de memnun kalmışlar. Yılan geldiği gibi gizlice ortadan kaybolmuş. Fareler işlerine devam etmiş. Dişlerinin ne kadar kıymetli olduğunu düşünüp övünmüşler.

Birkaç gün sonra nöbetçi gelincik, elinde beyaz bir bayrakla tilkinin yaklaştığını görünce ıslık çalarak bütün komşuları uyarılmış. Tavşanlar, sincaplar, hatta fareler telaşla yuvalarına koşmuş. Her aile, yuvasından tilkiyi gözlemeye başlamış. Son derece şık giyinmiş olan tilki, elindeki beyaz bayrakla, şarkı söyleyerek doğrudan sincapların yuvasının bulunduğu ağacın altına oturmuş. Sincap ailesi dışında kimse tilkiyi göremiyormuş. Korkudan titreyen sincaplar ne yapacaklarını bilememişler. Tilki de kendisini kimsenin görmediğinden emin olunca çantasındaki fındık ve kestanelerden bir avuç çıkarıp sincapların yuvasının önüne bırakmış. Yavru sincaplar gördüklerine

inanamamışlar. Anne sincap, yavrularını zor zapt etmiş. Tilki, çantasından biraz da ceviz çıkarıp sincapların yuvasının içlerine kadar sürmüş. Artık yavru sincaplar annelerinden kurtulup cevizleri yemeye başlamışlar. Biraz sonra tilki, sesini kısarak seslenmiş: 'Sevimli sincaplar, ben bir barış elçisiyim. Biliyorsunuz sultan hasta, artık ülkeyi idare edemiyor. Benim de bağlı olduğum krallık, bu bölgeyi en iyi şekilde yönetmeye hazır. Kralımız siz değerli sincapları çok seviyor ve özel bir önem veriyor. Sizlerin asil bir tür olduğunu biliyor. Bu bölgede kendi egemenliğinizi kurmanızı çok istiyor.' diyerek çantasındaki bütün yiyecekleri sincapların yuvasının önüne koymuş ve 'Hoşça kalın.' diyerek oradan ayrılmış.

Sincaplar hayret içerisinde kalmış. Tilkiye inanmak istemiyorlarmış ama kralın selamı, kendilerinin asil bir tür olduğunu söylemesi ve kendi egemenliklerinden söz etmesi çok hoşlarına gitmiş. Baba tavşan dayanamamış. Tilkinin uzaklaştığından emin olunca, 'Haydi çocuklar, yiyecekleri içeri taşıyalım, anlaşılın o ki bu kışı çok rahat geçireceğiz.' demiş. Bir yandan da tilkinin getirdiklerinden atıştırmaya başlamış. Anne sincap da olanları kimseye anlatmamaları konusunda yavrularını sıkı sıkıya tembihlemiş.

Tilkinin uzaklaştığı anlaşılınca herkes yuvasından çıkıp tilkinin bu sürpriz ziyaretinde anlam aramaya, yorumlar yapmaya başlamış. Sincap ailesi ise henüz yuvasındaymış. Komşular telaşla sincap ailesinin yuvasına doğru koşmuşlar. Baba sincap, komşuların geldiğini görünce dişlerini temizleyerek hemen yuvasından çıkmış, çok korktuklarını söyleyip komşuları sormuş. Kimsenin zarar görmediği anlaşılınca da birlikte derin bir oh çekmişler.

Baba fare, yılının kendilerine dediklerini hatırlamış... Kap-

lumbağa kaygılı bir şekilde başını iki yana sallayıp neler olup bittiğini anlamaya çalışmış. Kısa süre sonra da herkes tekrar yuvasına, işine gücüne dönmüş.

Olanlar gelip geçici, olağan şeyler diye düşünülmüş, ama hiç de öyle olmadığı kısa sürede anlaşılmış. Yine bir sabah erkenden ormanın sevimsiz hayvanı çakal, nöbet değiştirmeye giden bir gelincığı etkisiz hâle getirmiş. Gelincik korkudan olduğu yere boylu boyunca uzanmış. Diğer gelincikler gürültü üzerine uyanmış ve çaresiz bir şekilde arkadaşlarının nasıl öldürüleceğini, çakalın onu nasıl parçalayıp yiyeceğini düşünürken çakal, ölümünü bekleyen gelincığı kibarca ensesinden tutup yuvasına doğru götürmüş, onu yuvanın önünde özenle yere bırakıp başını okşamış, yuvasına dönmesini istemiş. Gelincikler gözlerine inanamamış, hayret etmişler.

Kendisinin izlendiğinden emin olan çakal, 'Kardeşlerim!' diye sözlerine başlamış: 'Aslında biz aynı ailenin üyeleriyiz. Bugün eski kırgınlıkları unutup bir araya gelmemiz gereken gündür. Kendi krallığımızı kurmak için önümüzde büyük bir fırsat var. Bu bölgenin sahibi sizler ve bizler olacağız. Yakında olacak gelişmeleri dikkatle takip edin ve benden haber bekleyin. Yaşasın yeni krallığımız!' deyip kendinden emin bir tavırla oradan uzaklaşmış. Gelincikler ne olduğunu anlamaya çalışmış. Birbirlerinin yüzlerine bakmışlar. 'Buraların efendisi biz de olabilmirmişiz!' diye düşünüp gururla yuvalarına girmişler.

Artık fareler yılandan, sincap ailesi tilkiden, gelincikler çakaldan gelecek haberleri beklemeye başlamış. Komşular arasında gece ziyaretleri azalmış. Her aile bir bahane ile yavrularını eve daha erken almaya başlamış. Komşular birbirleri ile daha az selamlaşıp daha az hâl hatır sorar olmuşlar. Tavşan ailesi ise gelişmelere pek bir anlam veremiyor, 'Herhâlde yaklaşan kışa hazırlık telaşındır.' diye düşünüyormuş.

O yıl göçmen kuşlar daha erken görünmeye başlamış. Telaşlı bir şekilde bir an önce buralardan ayrılmaya çalışıyorlarmış. Nihayet bir gün ormanın derinliklerinde savaş çıktığı haberini de getirmişler. Güvercinler üzülen bu kara haberi hemen tavşan ailesine ulaştırmış. Serçeler, tavşan ailesinin çevresinde nöbet tutma kararı almışlar. Tavşan ailesi, böyle zamanlarda bir araya gelmeye ve dayanışmaya daha çok gereksinim olur diye komşuları ziyaret etmek istemiş. Ancak komşular çeşitli bahanelerle tavşan ailesini kabul etmemiş. Zaten komşular arasındaki ilişkiler de kopma noktasına gelmiş. Yavruların oyun ve eğitim alanı da boş kalmış. Artık her aile yavrusuna evlerinde kendi imkânlarıyla eğitim veriyormuş.

Bu arada kaplumbağa, kadim dostu baykuştan her şeyi öğrenmiş... Yılanın, çakalın ve tilkinin kimleri nasıl, ne amaçla kandırdığını ve gizli planlarını... ‘Tavşan ailesini uyarmak gerek.’ diye düşünüp her şeyi açıkça tavşan ailesine anlatmış. Tavşan ailesi de kendisini korumaya almış, ancak başlarını sokacakları sağlam bir yuvaları bile yokmuş. Yıllarca barış içerisinde yaşadıkları komşularının kendilerine düşman olabileceklerini nereden bilebilirlermiş ki? Artık baba tavşanın gözü kulağı anayurttan gelecek haberlerdeymiş. Ama göçmen kuşların getirdiği haberler de maalesef pek iç açıcı değilmiş.

Savaş, ülkenin dört bir yanına yayılmış, yıllardır kardeşçe, huzur içinde yaşayan en sadık komşular bile yabancıların hayali vaatleri ve kışkırtması ile ülkeye ve sultana karşı savaş açmışlar... Sultan gerçekten hastaymış. Çakallar, buldukları bölgede bağımsızlıklarını ilan edip gelinciklerin gösterdiği yuvalara saldırmış. Çok kan akmış, çok can yanıp yuvalar dağılmış... Yılanın emri ile fareler ambarlara saldırmış, ailelere kışık yiyecek bırakmamış. Tilki bir yandan düşmanlıkları kö-

rüklüyor, diğer yandan fırsat kollayıp ormanın yeni sahibi olmak istiyormuş. Bütün bu savaş ve kargaşadan en fazla zararı tavşan ailesi görmüş.

Bir gün sığırcıklar gökyüzünü kara bir bulut gibi kaplayıp ağıt yakmaya başlamış, güvercinler, serçeler de onlara katılmış... Kaplumbağa bu ağıtın sultanın öldüğü anlamına geldiğini biliyormuş. Hemen tavşan ailesine koşup aileye sabır ve başsağlığı dilemiş. Tavşan ailesi için sıkıntılar her geçen gün artarak devam etmiş. Beş yüz yıldır yaşadıkları bu toprakların yabancıları olmuşlar. Yıllarca beraber yaşadıkları, yardımlaşmaları komşular en büyük düşmanlarıymış artık. Hatta bu vefasız komşular, kendilerini kışkırtanların yardımı ile anayurtlarına bile saldırmaya başlamışlar.

Savaşlar, ihanetler, yokluk, yoksulluk ve ölümler... Tavşan ailesinin temsilcileri anayurtta toplanıp millet meclisi kurmuş. Önce ileri görüşlü, genç, cesur bir arkadaşlarını lider olarak seçmişler ve ülkelerini kurtarmaya ant içmişler. Zor koşullarda süren çabalar sonuç vermiş ve nihayet anayurt kurtarılmış. Çok zor günler geçiren tavşan ailesi ‘Buna da şükür.’ deyip rahat bir nefes almış. Sıra bu başarıyı dost ve düşman herkese kabul ettirmeye gelmiş.

Uzaklarda bir ülkede uzun görüşmeler başlamış, bu görüşmeler de başarılı bir şekilde sonuçlanmış. Artık tavşan ailesinin anayurtta çok güzel yeni bir ülkesi varmış. Yapılan görüşmelere göre anayurttan uzakta ve zor durumda yaşayan diğer tavşan ailelerinin anayurda gelmesine karar verilmiş. Bizim tavşan ailesi de anayurda gelmesine karar verilenler arasındaymış.

‘Demek ki buraya kadarmış.’ demiş bizim tavşan ailesi. Hazırlıklarını kısa sürede tamamlamışlar. Ailenin bazı üyeleri geride kalsa da tavşan ailesi beş yüz yıldır yaşadıkları bu top-